

SECOND NORTHERN DIMENSION PARLIAMENTARY FORUM

**22-23 February 2011 Tromsø, Norway
The Northern Dimension Policy and its Partnerships
Future Perspectives**

Åpning av konferansen: Stortingets president *Dag Terje Andersen*:

Ærede konferansedeltakere,

På vegne av Stortinget er det for meg en stor glede å ønske velkommen hit til Tromsø, på nesten sytti grader nord, knappe to flytimer fra Oslo eller Murmansk; på høyde med nordkystene av Alaska og Sibir, mellom skjærgård, fjorder og spisse alpetopper. Porten til Ishavet og hovedstaden i Nord-Norge. Besøkende kan oppleve nordlys og mørketid om vinteren og midnattssol om sommeren, og et levende, aktivt kulturliv gjennom hele året. Tromsø er blitt et populært møtested for å diskutere politikk for en god utvikling av nordområdene, og er et utmerket sted for vår konferanse.

Gode kollegaer,

Jeg vil åpne med å henlede oppmerksomheten til et vedtak i Stortinget tidligere denne måneden. 8. februar godkjente Stortinget overenskomsten om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet mellom Norge og Russland. Delelinjeavtalen er en historisk milepæl. Når avtalen om forhåpentlig

kort tid også blir godkjent av det russiske parlament vil det viktigste utestående spørsmålet mellom Norge og Russland endelig være løst.

Jeg nevner dette fordi avtalen er viktig av grunner som ikke bare har å gjøre med forholdet mellom Russland og Norge:

- Den skaper klare og forutsigbare rammer for jurisdiksjon og rettshåndhevelse, noe som alltid er en fordel.
- Den skaper klarhet omkring råderett over ressursene i området, og legger til rette for utnyttelse av eventuelle petroleumsforekomster i et område som tidligere har vært stengt for olje- og gassaktivitet.
- Den sender et signal til resten av verden: Arktis er en fredelig region der spørsmål løses i samsvar med folkeretten, ikke en region preget av ”kappløp”.

Jeg ser avtalen som et klart bevis på den gjensidige viljen til å samarbeide og oppnå resultater. Når vi har demonstrert at det var mulig å løse dette kompliserte spørsmålet, blir tryggheten for at andre spørsmål også vil la seg løse, mye større. Dette kan være en viktig inspirasjonskilde til utviklingen av samarbeidet innenfor rammen av Den nordlige dimensjon, og mer konkret innen de fire partnerskapene.

Arktis vil også stå høyt på agendaen her i Tromsø.

De dramatiske endringene vi nå ser i Arktis er et varselsignal for hele verden. I nord ser vi følgene av klimaendringene først og fremst gjennom reduksjonen av

havisen i Arktis, nedsmelting av isbreer og oppvarming av permafrosten. Isen ved Frans Josefs land har trukket seg tilbake minst 500-600 km siden den norske polarforskeren Fridtjof Nansen i 1893 satte kursen inn i pakkisen ved Karahavet utenfor Sibir og drev omfattende vitenskapelige målinger.

I september 2010 var isforholdene slik at både Nordøstpassasjen og Nordvestpassasjen var seilbare. I september 2010 brukte skipet M/S Barents 22 døgn fra Kirkenes i Norge til Kina, og sparte med det 17,5 døgn reisetid i forhold til den vanlige ruten gjennom Suez-kanalen. Det betyr en nesten halvering av reisetiden. Og som vi alle vet – tid er penger.

En seilas fra Yokohama til Rotterdam er omlag 40 prosent kortere enn ruten gjennom Suez, så innsparingspotensialet er betydelig. Med den spente situasjonen rundt Suezkanalen vi ser i dag blir ikke dette scenarioet mindre aktuelt.

Men det er også betydelige utfordringer knyttet til skipsfart i arktiske farvann: Mørketid, nedising av fartøyer, mangel på gode kart og pålitelige værvarsler. Lite utbygd infrastruktur gir utfordringer hva angår sjøsikkerhet og oljevernberedskap, utfordringer av dels nasjonal, dels grenseoverskridende karakter. Dette er utfordringer som vil kunne medføre skjerpede krav til nasjonal beredskap, samtidig som de vil tilsi et behov for styrket regionalt og internasjonalt samarbeid.

Dette er utfordringer som kaller på regionale og subregionale løsninger. Vi må forbedre transportforbindelsene og logistikken på en slik måte at det stimulerer til bærekraftig økonomisk vekst. Vi må koble de rette kreftene innen kunnskap, kapital og ressurser slik at de trekker i samme retning og stimulere til kontakt mellom strategiske partnere internasjonalt. Opprettelsen av partnerskapet for transport og logistikk vil gi helt annen dynamikk i dette arbeidet enn vi har hatt tidligere. Vi kan allerede registrere at arbeidet for å identifisere infrastrukturprosjekt av felles interesse mellom to eller flere land i partnerskapet er startet opp. Vi må få fram en handlingsplan for grensekryssende utbygging av infrastruktur, også innbefattet teknisk og administrativ forenkling og standardisering. Dette må også sees i sammenheng med EU-programmet for utbygging av transportnettverk. Hovedtransportårene må knyttes sammen. Det er viktig med god adgang til markeder for land med geografisk lange avstander.

Spredt bosetting og lange avstander er også viktige nøkkelord for partnerskapet for helse- og livskvalitet. Gjennom partnerskapet har det blitt gjort mye bra arbeid i kampen mot sykdommer som HIV/AIDS og tuberkulose. Vi må nå i økende grad rette oppmerksomheten ikke bare mot de smittsomme sykdommene men også på de snikende helseutfordringene. I kampen mot livsstilssykdommer som overvekt og alkoholisme er vi sterkt avhengig av virkemidler utenfor helsesektoren, for eksempel i pris- og avgiftssektoren. Frivillig sektor kan også

bidra til en bedre helse. Tiltak for å bedre barns situasjon må prioriteres, og utfordringene for urfolk og områder med spredt bosetting må vektlegges spesielt. Vi må sørge for at partnerskapet stimulerer til økt og bedre samordnet innsats. I dette arbeidet er det også viktig at vi koordinerer oss med det arktiske samarbeidet hvor helse stadig blir et viktigere samarbeidsområde.

Frivillig sektor kan bidra til bedre helse, men er ikke minst viktige bærebjelker i arbeidet for å skape samfunn med god livskvalitet. Kunst, kultur, idrett og frivillighet gjør samfunnet rikere og er avgjørende for menneskers livskvalitet, felleskap og utvikling. Kultur har en grensesprengende og grenseoverskridende kraft i ordenes mange betydninger og skaper grunnlag for møter og felles opplevelse.

Friere bevegelse og styrkede kontakter mellom mennesker med ulik nasjonal, kulturell og sosial bakgrunn har stor egenverdi og bidrar til mellommenneskelig forståelse og sosial og økonomisk utvikling. Det er viktig å bygge forståelse og erfaringer over landegrensene og lære hverandres kultur å kjenne. Derfor ønsker jeg partnerskapet for kultur velkommen.

De fire partnerskapene er viktige på hvert sitt område.

Urfolksdimensjonen må være en integrert del av partnerlandenes politikk. Den verdifulle kunnskapen og erfaringen som urfolkene har skal brukes aktivt i

politikken for regionen. Vi må trygge urfolks livsgrunnlag, historie, kultur og næringsliv.

Kjære deltakere

Den nordlige dimensjonen har ikke uventet vært preget av stor oppmerksomhet mot Østersjøregionen. Som representant for Norge må det være tillatt for meg å si at det bør være en fornuftig balanse mellom Østersjøregionen,

Barentsregionen og Arktis i nordlige dimensjon samarbeidet. For Norge er deltakelsen i den nordlige dimensjonen et uttrykk for en langsiktig, strategisk politikk for Nordområdene. I nordområdene ligger noen av Norges mest sentrale interesser. Ingen andre land har en så stor andel av sin befolkning nord for polarsirkelen.

Vi skal samarbeide aktivt i Den nordlige dimensjon på grunnlag av godt naboskap, likeverdig partnerskap, felles ansvar og gjennom åpne og gjennomsiktige prosesser. Vi har et politisk rammeverk, der EU, Russland, Norge og Island er likeverdige partnere. Vårt parlamentariske forum skal ikke ta form av en ny institusjon, men være en møteplass for medlemmer av de parlamentariske organene i dette område.

Målsettingene i alle samarbeidsprosjekter må defineres i fellesskap. Det bidrar til å sikre politisk eierskap til samarbeidet, og er viktig for den gjensidige tilliten og fremgangen i arbeidet.

Våre målsettinger må være tuftet på fundamentale felles interesser. Å løse felles problemer knyttet til miljø, ressursutnyttelse og atomsikkerhet er av slik fundamental felles interesse. Det gjelder både i østersjøregionen og her oppe i det høye nord. Her har vi et godt fungerende system i Den nordlige dimensjonens miljøpartnerskap, som har vist seg effektiv i å generere finansiering av større miljøprosjekter både i tilknytning til avløpshåndtering i St. Petersburg, og nå også til et kommende vann- og avløpsprosjekt i Murmansk.

Gode kollegaer,

I 2011 markerer vi at det er 150 år siden forskeren, humanisten, diplomaten, eventyreren og globetrotteren Fridtjof Nansen ble født. Fridtjof Nansens liv var tett forbundet med Russland – et land han var sterkt fascinert av. 2011 faller også sammen med 300-årsjubileet for den russiske multivitenskapsmann, poet og polarentreprenøren Mikhail Lomonosov fra Arkhangelsk. Arven fra disse og

deres etterfølgere forteller historien om den rolle kunnskap og innsikt spiller for en god utvikling av alle våre land. Sammen har vi et ansvar for å løfte denne arven videre.

Takk for oppmerksomheten